

IZ GLAZBENE PROŠLOSTI

Iz glazbenog arhiva franjevačkog samostana na Trsatu

Sebastijan Golenić, Samobor

Stoljetna povijest crkve i samostana na Trsatu ostavlja tragove hodočasničkog hoda života i vjere svakog doba. Svako je vrijeme ostavljalo pečat svoga kulturnog identiteta u tom zdanju. Znamenita imena naše povijesti, knez Nikola Krčki, knez Martin Frankopan, slavni borac protiv Turaka Petar Kružić, o kojima govori veliki obnovitelj trsatskog svetišta o. Franjo Glavinić, duboko su uklesani u povijest Trsata, i njihova uspomena živi još i danas.

Od velikog mnoštva zavjetnih darova, samostanske riznice, veliki izvor informacije povijesnog zbivanja predstavlja i samostanska knjižnica, koja posjeduje i glazbeni arhiv. On nije do kraja i detaljno istražen. Ovdje želim samo informirati o onome što sam sreo, dok će zahvat detaljnijeg proučavanja biti realiziran uskoro.

U glazbenom arhivu pretežno su rukopisi najčešće bez autora i godine nastanka. Lakše je s tiskanom građom, koja uglavnom ima oznake.

Na nekim je rukopisima dosta teško otkriti savim ispravno ime i prezime autora, pa mogu samo relativnom sigurnošću navesti jedno ili drugo. Navest ću samo one autore i djela za koja držim da su važniji i imaju više opusa.

1. SEIH(P)TER, op. 54: Tantum ergo, Kyrie, Gloria, Graduale, Credo — alla capella, ofertorij: Bonum est confiteri Domino, samo sopran i alt, dionice.

2. Anton Diabelli: Orgelbegleitung zur vocal-Messe. Na početku je Tantum ergo u D-duru, zatim misa sa stavecima: Kyrie, Graduale, Credo, Offertorium, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei.

3. Tantum ergo a 3 voci ed organo obl. comp. dal sig. Giuseppe Zorzi, za sopran, tenor i bas.

4. Coronata Mater Dei, tu solamen cordis mei, spes et refugium, za zbor i orgulje, bez godine.

5. Hymnus in festo s. Antonii de Padua a duabus vocibus compositus per Ferdinandum Wiesner, olovkom nadopisano: Emili R(B)atović, bez godine.

6. Missa: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus i Agnus, a na dnu prve strane: p. Cajetanus Sazy.

7. Schwerdt: Kyrie, a na kraju, Requiem, te piše Dreyer.

8. Jubilate, Graduale vel offertorium pro soprano, alto, tenore et basso, cum vel sine organo ad libitum cantatum, compositum a Gaspere Ett.

9. Graduale et Offertorium »Domine dilexi«, »Vias tuas«, composuit Carolus Bonav. Witzka, op. 41.

10. Te Deum laudamus, per quattuor vocibus et organo ad libitum, composuit Robertus Führer.

11. Schwerdt Joseph: 2 Lytaniae in C canto e organo, op. 4.

12. Adoramus te Christe a 3 voci ed organo obligato, Giuseppe Zorzi.

13. Offertorium a 4 voci ed organo obligato dall Gianbatista Schiedermayer.

14. Vexilla regis e Miserere a quattro voci ed unisono (bez autora i godine).

15. Lytaniae a una voce ed organo, Francesco Kubick.

16. Lytaniae a 4 voci organo obligato 1863 del sig. Wenceslao Wrattni.

17. ÜBUNGEN, nekoliko svezaka; to su vježbe za klavir, bez autora i godine izdanja.

18. Dvije nepotpune stranice s prikaznom pjesmom, Svet i Blagoslovljen, na hrvatskom jeziku, a radi se o tropiranom tekstu.

19. Regina coeli, a due voci et organo cop. dal Franc. Kubick, a na drugoj strani piše: con Harmonia e tympani, 1840, dal signor Giuseppe Herovich, samo naslovna strana.

20. Lytaniae in C a 3 voci et organo oblig. Giuseppe Zorzi di 20. s-bre 1826.

21. Tota pulchra, a canto basso cum organo, sa 18 stranica, nepotpuno.

22. Missa s. Antonii de Padua authore dell Lennone Mayer O. Min. nostrae Prov. S. Crucis.

23. Te Deum et Veni Creator in C a 4 vocibus, 2 violinae, 2 clarinetti, 2 clarini, timpani; organo e violine dal Leop. Ferd. Schwerdt, 1824.

24. Missa Pastoritia solemnis in honorem ss. nominis Jesu a canto secondo cum organo pro die Nativitatis Dni; fr. Francisci Mercich.

25. Hymni pro organo secundum Psalterium romanum. Il p. Chiaro al fr. Omobon.

26. Sacrum solemne ex F a canto solo cum organo.

27. W. Wratnij: dvije mise

28. Missa in C croatica at canto primo, canto secondo con organo obligato. D(?) et sigl. Francesco Langer.

29. Rukopis pjesama samo sa naslovima: Sahvalne pesen.

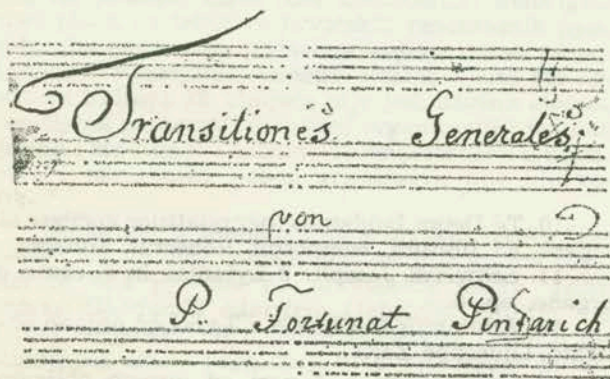
30. Transitiones generales, p. Fortunat Pintarich, Alexandri Borkovich; godina 1834.

31. Zorzi 1828: Salve Regina, Tota pulchra.

32. Missa solemnis in honorem s. Angeli Custodis, canto secondo cum organo, auctore admi rvdto patre Benone Maijer.

33. Pjesmarica: Conv. Tersatensis, 1862, slovenske pučke pjesme.

34. Kantual s latinskim misama i orguljama.



Ovime nisu iscrpljeni rukopisi. Ostali su jako fragmentarni tako da nisam smatrao potrebnim da ih stranicu po stranicu navodim. Osim toga, nekima je meni bilo nemoguće odgonetnuti i stoljeće, osobito ako se radi o onima iz 17. ili 18. stoljeća.

Glazbena djela u kartoteci

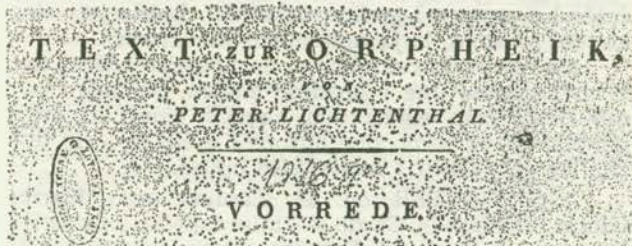
Mislim, da bi trebalo kartoteku čitave knjižnice osuvremeniti. Budući da je to velik posao, bez ekipnog rada nije moguće to realizirati. Kako na odjelu »artes« nema glazbene literature, listao sam po redu kartice, ne bih li pronašao što me zanima. Nemoguće je u kratkom vremenu pregledati cijelu kartoteku. Zato ću spomenuti samo ono što sam uspio pronaći listanjem pojedinačnih kartica.

1. Deželić Đuro: *Nova pjesmarica ili Sbirka rado pjevanih pjesama*, Zagreb 1872, izdanje Lav Hartman.
2. Pietro Metastasio: *Opere*, Venezia 1781—1783, tomus I—XIV et XVI desit tomus XV.
3. Kuhač Š.: *Dvie rasprave: zadaće melografa i vriednost naših pučkih popievaka*; Zagreb 1892.
4. Riemann Hugo: *Katechismus des Klavierspielles*, zweite Auflage, Leipzig 1897.
5. Kuhač Š.: *Haydn i hrvatske narodne popievke*, Zagreb 1880.
6. Dr Sauter Benedictus: *Der Liturgische Choral*, Freiburg im Breisgau 1903.
7. H. Riemann: *Katechismus der Musikgeschichte*, Leipzig 1888.
8. Fr. Š. Kuhač: *Opis i povijest narodnih glazbala Jugoslavjena*, Zagreb 1882.
9. Albrecht Franz Anton: *Übungen und Gesänge zu eine metodischen Gesangsunterricht*, Freiburg im Breisgau, 1882.
10. V. Klaić: *Hrvatska pjesmarica*, Zagreb, 1893.
11. *Vinac crkvenih pjesama*, izdalo grko-katoličko sjemenište, Zagreb 1902.

12. Brajša-Rašan Matko: *Hrvatske narodne popievke svjetske i crkvene*, Pula, 1910.
13. Fr. Š. Kuhač: *Osobine narodne glazbe*, Zagreb, 1909.
14. Gerbič Fran: *Metodika pevskega pouka*, Ljubljana, 1912.
15. Birkle Snitbert: *Der Koral das Ideal der katholischen Kirchenmusik*, Graz, 1906.
16. Birkle Snitbert: *Katechismus des Choralgesanges*, Graz, 1903.
17. Riemann Hugo: *Katechismus des Klavierspielles*, zweite Auflage, Leipzig, 1897.
18. Haller Michael: *Vade mecum für den Gesangsunterricht*, Regensburg, 1905.

Ovaj fragmentarni pogled nije nipošto prava slika svega onoga što sadrži glazbeni arhiv trsat-skog samostana. Smatram da su moguća iznenadjenja, detaljnim pristupom i istraživanjem cijele knjižnice, da se dođe do kompletnog uvida u njezino bogatstvo. Za kratko vrijeme svog boravka, želio sam iznijeti sve ono do čega sam mogao doći. Svakako je u planu dulji posjet akademika prof. Ladislava Šabana, koji će dati definitivni sud o svemu.

Htio bih se još osvrnuti na tiskani priručnik, koji nema naslovne strane i počinje predgovorom, a prije toga stoji naslov: *Text zur Orpheik*, von Peter Lichtenthal«. Čini mi se da je to zapravo njegovo poznato djelo »Orpheik, oder Anweisung, die Regeln der Komposition auf eine leichte und fassliche Art zu erlernen, 1816«. U predgovoru objašnja-



va razloge svog pisanja, pa ću navesti neke glavni-je misli. Ovo je drugi dio njegova rada jer se zahvaljuje čitaocima »na vrlo dobrom prijemu, koji je prvi dio ovog rada naišao, kako u zemlji tako i inozemstvu. Lijepi uspjesi, dobra prođa i česta pitanja za sviju strana zbog nastavka iste knjige, mogu za mene biti radost, te sam s toga odlučio, da ovaj drugi dio, što je moguće prije objavim.« Napominje dalje u predgovoru, da se osjeća veliki manjak knjiga, koje pišu o cjelokupnoj nauci kompozicije, a one koje jesu, napisane su »ili vrlo široko, ili aforistički, najčešće suho i vrlo nerazumljivo.« Zato napominje: »Moj je plan srediti kaotično, preširoko skratiti, manjkavo nadopuniti, nerazumljivo otkloniti, a cjelinu učiniti razumljivom i zornom. Primjeri koje sam ovdje naveo, djelomično su moji, a djelomično sam ih uzeo od Händela, Bacha, Fuchsa, Albrechtsbergera, Kirnbergera, kao i ostalih glasovitih muževa...«.

Za informaciju o ovom priručniku neka bude dovoljno ovih nekoliko redaka, iako bi možda bilo zanimljivo barem letimično prolistati cijeli.